

Kapadokya bölgesinin bağ turizmi potansiyelinin SWOT analiziyle değerlendirilmesi

Serkan Yiğit

ÖZET

Bağcılık, Türkiye'de tarım sektörü için önemli bir konumda bulunmaktadır. Bu durumun oluşmasında, bağcılığın Anadolu coğrafyasındaki tarihsel köklü geçmişi ve Anadolu topraklarının ekolojik anlamda bağcılığa elverişli koşullara sahip olması büyük rol oynamaktadır. Türkiye'nin hemen her yöresinde çeşitli türdeki üzümlere rastlamak mümkündür. Bu üzümlerin kalitesi sadece ulusal düzeyde değil uluslararası anlamda düzenlenen yarışmalarda da onaylanmıştır. Türkiye'de Kapadokya Bölgesi, bağcılık ve bağ turizmi açısından önemli bir konuma ve potansiyele sahiptir. Bu kapsamda bu çalışma, Kapadokya Bölgesinin bağ turizmi potansiyelinin güçlü, zayıf, fırsatlarını ve tehditlerini ortaya koyma amacıyla yapılmıştır. Bu potansiyeli değerlendirebilmek adına çalışmada SWOT analizi kullanılmıştır. Kapadokya Bölgesinin bağ turizmi potansiyelinin SWOT analizi ile değerlendirilmesi sonucunda bölgenin yüksek bağ turizmi potansiyeline sahip olduğu sonucu ortaya çıkmıştır. Çalışma sonucunda bölgedeki bağ turizmi potansiyelinin etkin bir şekilde kullanılabilmesi için önerilerde bulunulmuştur.

Anahtar Kelime: Bağcılık, Bağ Turizmi, SWOT Analizi, Kapadokya
Gönderilme Tarihi:29.05.2023; Kabul Tarihi: 30.07.2023. Araştırma Makalesi

Evaluation of the vineyard tourism potential of the Cappadocia region with SWOT analysis

ABSTRACT

Viticulture occupies an important position in the field of agriculture in Turkey. The historical rooted history of viticulture in the Anatolian geography and the ecologically favorable conditions of the Anatolian lands play a major role in the formation of this situation. It is possible to come across various types of grapes in almost every region of Turkey. The quality of these grapes has been confirmed not only at the national level but also in international competitions. Cappadocia region in Turkey has an important position and potential in terms of viticulture and vineyard tourism. In this context, this study aims to reveal the strengths, weaknesses, opportunities and threats of the vineyard tourism potential of the Cappadocia region. In order to evaluate this potential, SWOT analysis was used in the study. As a result of the evaluation of the vineyard tourism potential of the Cappadocia region with SWOT analysis, it was concluded that the region has a high vineyard tourism potential. As a result of the study, suggestions were made for the effective use of the vineyard tourism potential in the region.

Keywords: Viticulture, Vineyard Tourism, SWOT Analysis, Cappadocia
Submitted: 29.05.2023; Accepted: 30.07.2023. Research Paper

Giriş

Dünya tarihinde, tarım faaliyeti olarak bağcılık ve meyve olarak üzüm, her zaman üzerinde özenle durulan bir konu olmuştur. Bu durumu antik çağlardan günümüze kalan eserlerde net bir şekilde görmek mümkündür. Bu bağlamda Türkiye sahip olmuş olduğu tarihi, kültürel ve coğrafi özellikler ile yüzyıllar boyunca bağ ve üzüm yetiştiriciliğinin yaygın olduğu ülkelerin başında yer almaktadır. Bağcılık faaliyetleri, Anadolu'da uygarlık kurmuş her bir toplum için önem arz eden konulardan bir tanesi haline gelmiştir. Anadolu'nun bereketli topraklarında yetişen üzümler, tarihsel süreç boyunca adından söz ettirmiş ve antik eserlerde bu durum sıklıkla işlenmiştir (Çalkan Sağlam ve Sağlam, 2018). Bu nedenle Anadolu ve bağcılık arasındaki ilişki, derin bağlarla birbirine bağlıdır demek yanlış olmayacaktır. Özellikle Kapadokya Bölgesi,

dünya tarihinde adını sıklıkla bağcılık faaliyetleri ile söz ettirmiş bir bölgedir. Ayrıca bölgenin bağcılık için verimli topraklara sahip olması da bölgede yetiştirilen üzümlerin kalitesini arttırmaktadır.

Kapadokya Bölgesinin bağcılık anlamındaki zengin birikiminin etkin bir şekilde kullanılması gerekmektedir. Son yıllarda gastronomi turizmine artan ilgi ve merakla birlikte öne çıkan turizm çeşitlerinden bir tanesi de bağ turizmi olmuştur. Literatürde Kapadokya Bölgesini bağ turizmi kapsamında değerlendiren çalışmalar bulunmaktadır (Yüncü, 2010; Özgül Katlav vd., 2019). Ancak literatürde Kapadokya Bölgesinin bağ turizmi potansiyelinin tüm yönleriyle değerlendiren herhangi bir çalışmaya rastlanılmamıştır. Bu kapsamda bu çalışma, Kapadokya Bölgesinin bağ turizmi potansiyelinin güçlü, zayıf, fırsatlarını ve tehditlerini ortaya koyma amacındadır. Bu potansiyeli değerlendirebilmek adına çalışmada SWOT analizi kullanılmıştır. Çalışma kapsamında elde edilen bulgu ve önerilerin bölgeye ve literatüre katkı sağlayacağı ümit edilmektedir.

Kavramsal Çerçeve

Türkiye’de Bağcılık

Dünya üzerinde geniş bir coğrafyada tarımı yapılan bağcılığın temeli, asma yetiştiriciliğine dayanmaktadır. İnsanoğlunun asma yetiştiriciliğine tarihin hangi döneminde başladığı tam olarak bilinmese de araştırmacılar, asmanın anavatanı hakkında ortak bir görüşe sahiptirler. Araştırmacılar, asmanın anavatanı olarak Kafkasya, Hazar Denizi’nin güneyi ve Kuzey Doğu Anadolu bölgesini işaret etmektedirler (Dilli vd., 2005). Asma kültürünün anavatanı olarak kabul edilen yerlerden olan Anadolu’da ise bağcılığın tarihçesi M.Ö. 10.000 yılına kadar dayanmaktadır. Anadolu’da yapılan arkeolojik kazılarda, yaklaşık olarak M.Ö. 10.000 yıllara tarihlenen pres artığı üzüm çekirdekleri bulunmuştur. Bu buluntular, araştırmacılara Anadolu’da bağcılık kültürünün köklü bir geçmişe sahip olduğunu ve bağcılığın Anadolu’da insanlık tarihi kadar eski olduğunu göstermiştir (Çalkan Sağlam ve Sağlam, 2018).

Bağcılık, Anadolu’da hüküm sürmüş uygarlıklar ile iç içedir. Anadolu’nun verimli topraklarında hüküm sürmüş her uygarlık, bağcılığın gelişimine önemli katkılarda bulunmuştur. Ancak Anadolu’da bağcılığın gelişiminde özellikle Hititler döneminin büyük bir etkisi olmuştur. Anadolu tarihi açısından önemli bir yere sahip olan Hititler, M.Ö. 2000 yıllarında Anadolu’ya gelerek yaklaşık olarak 600 yıl ayakta kalan büyük bir uygarlık kurmuşlardır. Hititler, dünya sahnesinde var oldukları süre boyunca arkalarında bağcılığın ne kadar önem verdiklerine dair arkeolojik kalıntı ve eserler bırakmışlardır. Bu kalıntı ve eserler arasında; üzüm ve şarabı simgeleyen kaya resimleri ve heykeller, bağların ve bağlardan elde edilen ürünlerin korunmasına ilişkin kanun ve hükümlerin yanı sıra üzümlerin kurutulmasına ilişkin metotların yer aldığı tabletler yer almaktadır. Tüm kalıntı ve eserler, bağcılığın Hitit döneminde Anadolu’da önemli bir değer olduğunu göstermektedir (Akşit, 1981; Çalkan Sağlam ve Sağlam, 2018). Bu durum günümüzde de devam etmektedir.

Bağcılık, Türkiye’de tarım alanında önemli bir konumda bulunmaktadır. Dünyada bağcılık alanında üretim açısından ilk beşte yer alan Türkiye, dünya bağcılık piyasasında söz sahibi ülkeler arasında yer almaktadır (Kiracı ve Şenol, 2017). Bu durumun oluşmasında Anadolu topraklarının ekolojik anlamda bağcılığa elverişli koşullara sahip olması büyük rol oynamaktadır. Bu elverişli koşullar kapsamında bağcılık, Türkiye’nin tarım hacmi içerisinde hububat tarımından sonra ikinci sırada yer almaktadır (Özgül Katlav vd., 2019). Türkiye’nin sahip olmuş olduğu yüksek verimli bağ bölgeleri, neredeyse Türkiye’nin her bölgesine dağılmış durumdadır (Ömür, 2016). Bu bağlamda bağcılığın anavatanlarından biri olarak kabul edilen Anadolu coğrafyası yaklaşık olarak 120’den fazla üzüm çeşidine ev sahipliği yapmaktadır (Semerci vd., 2015).

Tablo 1. Türkiye’de üzüm üretiminde en büyük paya sahip iller

İl	Yüzde (%)
Mersin	13,4
Manisa	12,5
Denizli	10,3
Mardin	6,5
Gaziantep	5
Diyarbakır	4
Nevşehir	3,6
Hatay	3,4
Konya	3,2
Elazığ	2,8

Kaynak: T.C. Tarım ve Orman Bakanlığı, 2022

Türkiye’de 2020/2021 yılı üretim dönemlerinde 3,9 milyon dekarlık alanda yaklaşık olarak 4,2 milyon ton yaş üzüm üretimi olmuştur. Üretilen bu üzümlerin yaklaşık 2 milyon tonu sofralık, 1,5 milyon tonunun kurutmalık ve 450 bin tonunun ise şaraplık olarak değerlendirilmiştir (Yıldırım, 2022). İlgili üretim yılında Türkiye’de üzüm üretiminde en büyük paya sahip iller Tablo 1’de yer almaktadır.

Bağ Turizmi

Literatürde şarap turizmi olarak da geçen bağ turizmi, üzüm bağları, şarap üretim faaliyetleri ile şarapların üretildiği imalathaneleri ve saklandığı mahzenleri ziyaret etmeyi kapsayan turistik hareketlere verilen isimdir (Tefler, 2001; Albayrak, 2013; Akdağ, 2015). Bu turizm çeşidine katılan turistlere ise bağ turistleri veya şarap turistleri adı verilmektedir. Küçükaltan ve Yıldız (2009)’a göre bağ turistleri, bağ ve şaraba ilişkin otantik bir deneyim arayışında olan, bu konuda düzenlenen etkinliklere ilgili olan ve etkin bir şekilde katılan bireyler olarak tanımlanmaktadır. Bağ turistleri, bağ turizmine duymuş oldukları motivasyon ve ilgiye göre Pratt (2014) tarafından dört ana kategori altında sınıflandırılmıştır. Bu kategorilerden ilki bağ ve şarap sevdalıları olarak adlandırılmaktadır. Bu kategorideki turistler, bağ ve şaraba karşı oldukça ilgili, bağ ve şarap üretiminin aşamalarının yanı sıra tüketimi hakkında da detaylı bilgi sahibi kişilerden oluşmaktadır. İkinci bağ turisti kategorisi bağ ve şarap ile ilgilenen turistlerdir. Bu turistler, bağ ve şarap sevdalıları kadar bilgi sahibi olmasalar da genel düzeyde bağ ve şarapçılık hakkında bilgi sahibidirler. Turizm hareketliliği içerisinde önceliği bağ ve şarap etkinlikleri olmayan ancak bu tür etkinliklere katılan şarap meraklıları ise üçüncü bağ turisti kategorisini oluşturmaktadır. Son bağ turisti kategorisi ise düşük ilgili/ilgisiz bağ turistleridir. Bu kategorideki turistler, bağ ve şaraba olan ilgisi ve bilgisi düşük bireylerdir.

Mevcut literatürde bağ turizminin içeriği ve kapsamı konusunda farklı görüşler bulunmaktadır. Hall vd. (2000)’e göre bağ turizmi, özel ilgi turizmi kapsamına giren bir turizm hareketliliğidir. Küçükaltan ve Yıldız (2009), bağ turizminin kültür turizmi ekseninde geliştiğini ve agro turizm, eko turizm, özel ilgi turizmi yanı sıra gastronomi turizmi gibi alt turizm çeşitleri ile ilişkili olduğunu vurgulamaktadır. Buna karşın Albayrak (2013) bağ turizmini bir turizm çeşidinden ziyade gastronomi turizminin altında incelenmesi gerektiğini vurgularken, Plummer vd. (2005) ve Kraftchick vd. (2014) ise gastronomi turizminin kapsam olarak çok geniş olduğunu bu nedenle bağ turizminin daha kapsamlı bir şekilde incelenmesi için içecek turizmi altında irdelenmesi gerektiğini belirtmişlerdir. Literatürde yer alan görüşlerden de görüleceği üzere bağ turizmi tam olarak araştırmacılar tarafından amacı, kapsamı ve içeriği nezdinde fikir birliği sağlanamamış bir turizm çeşidi olarak karşımıza çıkmaktadır. Ancak araştırmacıların bağ turizmi kapsamında görüş birliği sağladığı konulardan bir tanesi, bağ turizminin bölgesel turizmin gelişimine olan katkıları noktasıdır. Bağ turizmi, bölge turizmine aşağıda maddeler halinde yazılmış olan katkıları bulunmaktadır (Rivera vd., 2010):

- Bağcılık kapsamında yerel ve geleneksel üretim yöntemlerini tekrardan canlandırarak, özgün kaliteli ve doğal ürünler için talep sağlayabilir.
- Bağ turizmi unutulmaya yüz tutmuş olan geleneksel şarap üretim tekniklerini, yerel mutfak, şarap ve bölgenin şaraba ilişkin tutum ve kültürünü, bağcılık ile ilişkili olan ritüelleri, kırsal alanlar gibi doğal ve kültürel mirasın korunmasını ve yeniden canlandırılmasını sağlayabilir.
- Bağ turizmi yerel kaynak kullanımı, etkinlik ve festivaller aracılığıyla bölge halkına ekstradan ekonomik kaynak sağlayabilir.

Bağ turizminin gerçekleştiği bölgelere belli başlı ekonomik ve kültürel katkıları bulunmaktadır (Correia ve Brito, 2016). Turizmin on iki aya yayılması amacıyla deniz, kum ve güneş turizmine alternatif olarak yaz ayları dışında turistlerin bağ turizmi ile öne çıkmış bölgelere gelmeleri bölge halkı ve destinasyonun tanınırlığı açısından önemli derecede katkı sağlayabilmektedir (Carlsen ve Dowling, 1998). Bu katkıların yanı sıra bağ turizmi etkinlikleri, bölgede gerçekleşen turizm faaliyetlerine alternatif olabilir ve bu sayede bölgeye gelen turistlerin kalış sürelerini arttırmada etkili bir enstrüman olabilir. Ayrıca bağ turizmi, sürdürülebilir turizm kapsamında ele alındığında bölgenin çevresel boyutlarına da katkı sağlamaktadır (Karabulut ve Akyürek, 2022).

Kapadokya Bölgesinin Bağ Turizmi Potansiyeli

Bağ turizmi kavramı, Türkiye’de her ne kadar geri plana atılmış bir kavram olsa da Türkiye’nin bağcılık alanında sahip olmuş olduğu tarihsel birikim ve üretim kapasitesiyle göz ardı edilemeyecek bir turizm çeşididir. Özellikle dünyadaki ilk bağların Türkiye topraklarında kurulduğu iddiası, Türkiye’nin yüzyıllar önce ev sahipliği yapmış olduğu medeniyetlerin bağcılık anlamındaki katkıları ve üzüm çeşitliliği dikkate alındığında, Türkiye’nin bağ turizmi kapsamında dünya genelinde önemli konumlara gelebilme potansiyeline sahiptir. Türkiye’nin hemen her yöresinde çeşitli türdeki üzümlere rastlamak mümkündür. Bu üzümlerin kalitesi sadece ulusal düzeyde değil uluslararası anlamda düzenlenen yarışmalarda da tasdiklenmiştir (Demir, 2003; Akar, 2011). Bu noktada Türkiye’de Kapadokya Bölgesi, bağcılık ve bağ turizmi açısından önemli bir konuma ve gelecek açısından ise büyük bir potansiyele sahiptir.

Kapadokya Bölgesi, dünya üzerinde ender bulunan doğal güzelliklerinin yanı sıra kültürel çekicilikler ve tarihsel zenginliğe sahip bir turizm destinasyonudur. Bölgede hakim olan kültür turizminin yanında gastronomik unsurları da (şarap üreticileri ve bağları, coğrafi işaretli ürünler, yöresel lezzetler vb.) bünyesinde bulundurmaktadır. Tüm bu özellikleri nedeniyle Kapadokya Bölgesine yıl içerisinde yoğun bir şekilde turist ziyareti gerçekleşmektedir. Kapadokya Bölgesi için bağcılık tarihin her döneminde önemli bir konuma sahiptir. Bölgeyi çevreleyen Erciyes, Hasan ve Melendiz dağlarının püskürttükları lav kalıntıları, tüflü topraklar ve sert olmayan kayalıklar, bölgede tarih boyunca kaliteli üzümler yetiştirilmiştir. Kapadokya Bölgesinde yetiştirilen bazı üzüm türleri şunlardır (Güçlü, 2017):

- Beyaz Buzgulu Üzümü
- Buludu (Bulut) Üzümü
- Çavuş Üzümü
- Dirmit (Dimrit) Üzümü
- Emir (İmir) Üzümü
- Karaburcu Üzümü
- Kayseri Karası
- Keten Gömlek Üzümü
- Kızıl Üzüm/Mis Üzümü
- Nevşehir Karası

- Göğçek Üzümü
- Hafızali Üzümü
- Horoz Karası
- İsmailoğlu Üzümü
- Parmak Üzümü
- Şıradar Üzümü
- Tilki Kuyruğu (Kurt Kuyruğu)

Yöntem

Bu çalışmanın amacı, Kapadokya Bölgesinin bağ turizminin potansiyelini değerlendirmektir. Bu değerlendirmeyi yapabilmek adına çalışmada SWOT analiz tekniği kullanılmıştır. SWOT analiz tekniği İngilizce “*Strengths (Güçlü)*, *Weaknesses (Zayıf)*, *Opportunities (Fırsatlar)* ve *Threats (Tehditler)*” kelimelerinin baş harflerinden oluşmaktadır. SWOT analiz tekniği, ülkenin, bölgenin, sektörün ve firmanın kendine özgü özelliklerinden kaynaklanan güçlü ve zayıf yönleriyle geleceğe yönelik kontrol edilebilen veya edilemeyen çevresel faktörlerden kaynaklanan fırsat ve tehditlerin belirlenmesini amaç edinen bir tekniktir (Karadeniz vd., 2007; Helms ve Nixon, 2010; Phadernrod vd., 2019). SWOT analizi kuruluşların kaynaklarını ve çevresel ortamını dört bölge kapsamında analiz etmesiyle, kuruluşa stratejik planlar ve karar alma noktasında fikir sahibi olmalarına yardımcı olmaktadır. Kapadokya Bölgesinin bağ turizmini değerlendirmek adına literatür taramasından destek alınmış bölgenin bağ turizmi açısından güçlü, zayıf, fırsatları ve tehditleri ortaya konmuştur (Küçükaltan ve Yıldız 2009; Yüncü, 2010; Pratt, 2014; Sağlam ve Çalkan Sağlam, 2018; Özgül Katlav vd., 2019; Karabulut ve Akyürek, 2022). Bu kapsam çerçevesinde elde edilen bulgular çerçevesinde önerilerde bulunulmuştur.

Bulgular

Çalışma kapsamında gerçekleştirilen literatür taraması kapsamında Kapadokya Bölgesinin bağ turizmi açısından güçlü, zayıf, fırsatlar ve tehditler açısından değerlendirilmesi yapılmıştır. Bu değerlendirmeler aşağıda ilgili başlıklar altında yer almaktadır.

Kapadokya Bölgesinin Bağ Turizmi Kapsamında Güçlü Yönleri

- Kapadokya Bölgesinin tarihsel açıdan bağcılık anlamında dünya çapında bir üne sahip olması.
- Bölgenin toprak yapısının kaliteli üzüm yetiştiriciliğine uygun olması.
- Aktif olarak bağcılığın ve şarap üreticiliğinin devam etmesi.
- Geçmiş dönemlerde doğal mahzen olarak kullanılan mağaraların varlığı.
- Kapadokya Bölgesinin hem yurtiçi hem de yurtdışında önemli bir turizm destinasyonu pozisyonuna sahip olması ve yıl içerisinde turist sayısının yüksek olması.
- Bölgede üretimi yapılan üzüm sayısının yüksek olması.
- Antik dönemlerden kalma bağcılık araç ve gereçlerinin olması.
- Bölgede hakim olan kültür turizminin on iki ay boyunca sürmesi.
- Bölgede yeteri kadar otel ve yiyecek-içecek işletmesinin varlığı.
- Kapadokya Bölgesinde faaliyet gösteren iki adet yükseköğretim kurumunun olması ve bu kurumlarda turizm bölümlerinin olması.
- Bölgenin gastronomik açıdan zengin olması.
- Bölgenin büyükşehirlere yakınlığı, ulaşım açısından alternatiflerinin olması (karayolu ve havayolu).

Kapadokya Bölgesinin Bağ Turizmi Kapsamında Zayıf Yönleri

- Bölgede genel anlamda bağcılık faaliyetlerinin desteklenmemesi bu nedenle bağcılığa olan ilginin azalması.
- Kapadokya Bölgesinde bağ turizmini destekleyeceği.
- Bölgenin bağ turizmi potansiyelinin paydaşlar tarafından tam olarak anlaşılması.
- Bölgede şarap üretimine yönelik dini hassasiyet.
- Kapadokya Bölgesinde bağ turizmi kapsamında etkinliklerin yetersiz ve kısıtlı olması.

Kapadokya Bölgesinin Bağ Turizmi Kapsamında Fırsatlar

- Son yıllarda global anlamda gastronomi turizmine ve bağ turizmine olan ilginin artması.
- Bölgedeki kültür turizmi içerisinde bağ turizminin entegre edilebilirliği.
- Bağ turizmi turistlerinin daha fazla harcama motivasyonunda olmaları.
- Bağ turizminin kırsal turizmi destekleyeceği ve geliştirici özelliğe sahip olması.
- Bağ turizmi, yerel ve geleneksel üretimi destekleyerek bölgedeki yerel halkın kalkınmasına olanak sağlayabilir.
- Bağ turizmi faaliyetlerinin bölgenin ulusal ve uluslararası tanınırlığına katkı sağlama potansiyelinin olması.

Kapadokya Bölgesinin Bağ Turizmi Kapsamında Tehditler

- Bağ turizminin rağbet görmesi halinde bağların zarar görme ihtimali ve çevre kirliliğinin artması.
- Bölge halkının bağ turizmine karşı çıkma ihtimalinin bulunması.
- Bağ alanlarının yerleşime açılması.
- Bağcılığın yerel yönetimler tarafından desteklenmemesi.
- Bağcılığın teşvik edilmemesi sonucu üreticilerin bağcılık yerine farklı iş kollarına yönelme ihtimalinin bulunması.

Sonuç ve Öneriler

Kapadokya Bölgesi dünya turizm coğrafyasında özel bir değere sahip bir destinasyondur. Bölgenin sahip olduğu doğal, kültürel ve tarihi zenginlikleri, yıl içerisinde milyonlarca turist tarafından ziyaret edilmektedir. Kapadokya Bölgesinin sahip olduğu değerlerden bir tanesi de tarihi binlerce yıl ötesine dayanan bağcılık faaliyetleridir. Bölgenin tarihsel sürecinde bağcılık ve bu bağlarda yetiştirilen üzümler önemli yer tutan olgular olarak karşımıza çıkmaktadır. Bunun yanı sıra bölge ekolojisinin bağcılığa uygun olması ve bölgede yetiştirilen üzümlerin karakteristik açıdan farklılığı ve çeşitliliği, bölgedeki bağcılık faaliyetlerinin önemini arttırmaktadır. Bu çalışmada Kapadokya Bölgesinin bağ turizmi potansiyeli SWOT analizi kullanılarak değerlendirilmeye çalışılmıştır. Çalışma kapsamında Kapadokya Bölgesinin bağ turizmi potansiyelinin güçlü, zayıf, fırsatları ve tehditleri ortaya konmuştur.

Kapadokya Bölgesinin bağ turizmi potansiyelinin SWOT analizi ile değerlendirilmesi sonucunda bölgenin yüksek bağ turizmi potansiyelinin olduğu sonucunu söylemek mümkündür. Bu görüşü bölgenin yıllardır devam eden bağcılık ve şarap üreticiliğine ev sahipliği yapması ve bağ turizmine son derece uygun

altyapı ve olanaklarının bulunması bu potansiyeli yükselten faktörler arasındadır. Kapadokya Bölgesi hali hazırda kültür turizmi ekseninde gelişmiş bir turizm hareketliliğine sahiptir. Bu kapsamda bölgede kültür turizmini destekleyecek ve turistlerin kalış sürelerini arttırmada bağ turizmi etkin bir şekilde kullanılabilir. Bunun yanında özellikle bölgede eksiklik olarak görülen gastronomik faaliyetlerin bir nebze de olsa bağ turizmi etkinlikleri ile doldurulacağına inanılmaktadır. Çalışmada elde edilen bulgular ışığında bölgedeki bağ turizmi potansiyelinin arttırılması adına aşağıda yer alan öneriler geliştirilmiştir:

- Kapadokya Bölgesinin bağ turizminden etkin bir şekilde faydalanabilmesi adına ilk olarak bağ rotası çalışmalarının yapılması önerilmektedir. Bu kapsamda bağ turizmine konu olabilecek olan işletme kuruluşların belirlenerek ortak bir payda için çalışmaları gerekmektedir.
- Bölgede bağcılıkla uğraşan yerel halk başta olmak üzere kurum ve kuruluşlar, devlet tarafından desteklenmeli ve sürdürülebilir işletmeler haline getirilmelidir.
- Bölgede bağ turizmi ile alakalı etkinlik (bağ bozumu, bağ gezileri, atölye çalışmaları, tadım etkinlikler vb.) ve festivallerin sayısı ve kapsamı arttırılmalıdır.
- Bölgedeki seyahat acenteleri ve profesyonel turist rehberleri tur planlarına bağ gezilerini, şarap üretim tesislerini, tadım yerlerini gibi bağ turizmi ile ilişkili olan gezi noktalarını ekleyebilirler.
- Kapadokya Bölgesinin ulusal ve uluslararası turizm pazarında yapılan tanıtımlarında bağ turizmine vurgu yapılarak, bağ turistleri bölgeye çekilmelidir.
- Bölgenin bağcılık anlamında tarihsel zenginliğini ve birikimini sergilemek adına bölgede bağcılık müzesi kurulabilir.
- Bölgede faaliyet gösteren yükseköğretim kurumları, Kapadokya Bölgesinin bağ turizmi kapsamında panel, söyleşi, kongre ve akademik yayınlar gerçekleştirerek bölgenin bağ turizmi potansiyelinin akademik altyapısına katkı sunabilirler.
- Bölgede yer alan doğal oluşumlu mağaralar ve peri bacaları, bağcılık ürünlerinin satıldığı, sergilendiği veya tadımlarının yapıldığı mekanlara dönüştürülebilir.
- İleri çalışmaların Kapadokya Bölgesinin bağ turizmi potansiyeline ilişkin nicel ve nitel saha çalışmaları üzerine odaklanması önerilmektedir.

Bu çalışma, yöntemi nedeniyle bazı sınırlılıklara sahiptir. Çalışmada literatür taraması kapsamında elde edilen veriler neticesinde elde edilen bulgulardan oluşmaktadır. Bu nedenle gelecekteki çalışmalar, saha çalışmaları şeklinde bölge paydaşlarını kapsayacak şekilde gerçekleştirilebilir. Ayrıca uluslararası anlamda bağcılık ve bağ turizmi açısından gelişmiş bölgeler ile Kapadokya Bölgesinin karşılaştırılması gelecek çalışmaların konusu olabilir.

Kaynakça

- Akar, Y. (2011). TR3 düzey ve TR2 düzey Bölgesinde Bağcılık ve Şarap İmalatı. T.C. Güney Ege Kalkınma Ajansı, Denizli.
- Akdağ, G. (2015). Trakya bağ rotasını takip eden yerli turistlerin şarap turizmi deneyimleri. *Journal of Tourism and Gastronomy Studies*, 3(4), 3-11.
- Akşit, İ. (1981). *Hititler. Türkiye'nin tarih hazineleri orta anadolu uygarlığı*. İstanbul: Sandoz Yayınları.
- Albayrak, A. (2013). *Alternatif turizm*. Ankara: Detay Yayıncılık.

- Carlsen, J., & Dowling, R. (1998). Wine tourism marketing issues in Australia. *International Journal of Wine Marketing*, 10(3), 23-32. <https://doi.org/10.1108/eb008684>
- Correia, R., & Brito, C. (2016). Wine tourism and regional development. Peris-Ortiz, M., Del Rio Rama, M., Rueda-Armengot, C. (Ed.). *Wine and Tourism içinde* (27-39). Cham: Springer. Cham. https://doi.org/10.1007/978-3-319-18857-7_3
- Çalkan Sağlam, Ö., & Sağlam, H. (2018). İnsanlık tarihinde üzümün önemi. *Journal of Agriculture*, 1(2), 1-10.
- Demir, M. Ö. (2003). Türk şarapçılık sektörünün rekabet analizi: Tekel üzerine bir araştırma. Yüksek Lisans Tezi. Akdeniz Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Antalya.
- Dilli Y., Yağcı, A., & Kader, S. (2005). Ege bölgesinin farklı yörelerine uygun sofralık, şaraplık ve kurutmalık üzüm çeşitleri. Bahçe Bitkileri Grubu Bilgi Alışveriş Toplantısı Bildirileri. İzmir, Türkiye
- Güçlü, F. (2017). Kapadokya bölgesi üzümleri. URL: <http://www.hakgazetesi.net/yazarlar/doc-dr-faruk-guclu/kapadokya-bolgesi-uzumleri/188/> (Erişim Tarihi: 14.05.2023).
- Hall, C. M., Johnson, G., Cambourne, B., Macionis, N., Mitchell, R., & Sharples, L. (2000). Wine tourism: An introduction. Hall, C. M., Sharples, L., Cambourne, B., ve Macionis, N. (Ed.). *Wine tourism around the world: Development, management and markets içinde* (1-23). Oxford: Elsevier Science Ltd.
- Helms, M.M., & Nixon, J. (2010). Exploring SWOT analysis – where are we now? A review of academic research from the last decade. *Journal of Strategy and Management*, 3(3), 215-251. <https://doi.org/10.1108/17554251011064837>
- Karabulut, B., & Akyürek, S. (2022). Bağcılık ve turizm kapsamında yapılan çalışmaların bibliyometrik analizi. *Journal of Gastronomy Hospitality and Travel*, 5(2), 490-504.
- Karadeniz, E., Kandır, S. Y. & Önal, Y. B. (2007). Seçilmiş paydaşların SWOT yöntemiyle Türk turizm yatırımlarını değerlendirmesine yönelik bir pilot çalışma. *Anatolia: Turizm Araştırmaları Dergisi*, 18(2), 195-205.
- Kıracı, M. A., & Şenol, M. A. (2017). Türkiye bağıcılığında ekonomik durum analizi. *Nevşehir Bilim ve Teknoloji Dergisi*, 6 (Özel Sayı), 122-131. DOI: 10.17100/nevbiltek.287811
- Kraftchick, J. F., Byrd, E. T., Canziani, B., & Gladwell, N. J. (2014). Understanding beer tourist motivation. *Tourism Management Perspectives*, 12, 41-47.
- Küçükaltan, G., & Yıldız, Ö. E. (2009). Turistik ürün çeşitlendirme aracı olarak şarap turizmi: Çeşme örneği. *10. Ulusal Turizm Kongresi Bildiriler Kitabı*, 1141-1155.
- Ömür, M. (2016). Türk şarapçılığı 2016 raporu. URL: http://www.mehmetomur.com/wp-content/uploads/2016/10/Turk_Sarapciligi_2016_Raporu.pdf (Erişim Tarihi: 12.05.2023).
- Özgül Katlav, E., Yönet Eren, F., & Tuna, M. (2019). Kapadokya'da bağıcılığın gastronomi turizmi açısından değerlendirilmesi. *Journal of Tourism and Gastronomy Studies*, 7(3), 2167-2186. DOI: 10.21325/jotags.2019.466
- Phadermrod, B., Crowder, R. M., & Wills, G. B. (2019). Importance-performance analysis based SWOT analysis. *International Journal of Information Management*, 44, 194-203. <https://doi.org/10.1016/j.ijinfomgt.2016.03.009>.
- Plummer, R., Telfer, D., Hoshimoto, A., & Summers, R. (2005). Beer tourism in Canada along the Waterloo-Wellington ale trail. *Tourism Management*, 26(3), 447-458.
- Pratt, M. (2014). Four wine tourist profiles. Academy of Wine Business Research 8th International Conference, 28-30 June Geisenheim, Germany.
- Rivera, D. Jr., Chandler, J. A., & Winslow, H. (2010). Developing a profile of visitors at a North Carolina wine festival: Pilot test. *Consotium Journal of Hospitality & Tourism*, 14(2), 43-53.
- Sağlam, H., & Çalkan Sağlam, Ö. (2018). Türkiye bağıcılığında tarihsel bir bakış; asma genetik kaynaklarının önemi. *Selcuk Journal of Agriculture and Food Sciences*, 32(3), 601-606.
- Semerci, A., Kızıltuğ, T., Çelik, A., & Kıracı, M. (2015). Türkiye bağıcılığının genel durumu. *Mustafa Kemal Üniversitesi Ziraat Fakültesi Dergisi*, 20(2), 42-51.
- T.C. Tarım ve Orman Bakanlığı (2022). Tarım Ürünleri Piyasaları – Temmuz 2022. URL: <https://arastirma.tarimorman.gov.tr/tepge/Belgeler/PDF%20Tarim%20Ürünleri%20Piyasalar/2022Temmuz%20Tarim%20Ürünleri%20Raporu/33ÜZÜM%20TÜP%20TEMmuz%202022.pdf> (Erişim Tarihi: 14.05.2023).

- Tefler, J. D. (2001). From a wine tourism village to the Regional Wine Route: An investigation of the compitative advantege of embeded clusters in Niagara, Canada. *Tourism Recreation Research*, 26(2), 23-25.
- Yıldırım, A. E. (2022). Üzümde üretim, fiyat, ihracat ve ilaç kalıntısı. URL: <https://www.tarimdunyasi.net/2022/08/17/uzumde-uretim-fiyat-ihracat-ve-ilac-kalintisi/> (Erişim Tarihi: 12.05.2023).
- Yüncü, H. R. (2010). *Şarap turizmi bölgelerinin rekabet edebilirliğine yönel bir model önerisi: Kapadokya örneği*. Doktora tezi. Anadolu Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eskişehir.

Etik Kurul Kararı ile ilgili beyan	
<i>Araştırmanız etik kurul izni gerektiriyorsa, aşağıdaki bilgileri doldurunuz.</i>	
Lütfen beyanı yaptığınızı belirtmek için kutucuğu işaretleyin.	☒ Yazar Beyanı: Bu çalışmanın yazarı(ları) olarak, insan katılımcıların yer aldığı çalışmalarda gerçekleştirilen tüm prosedürlerin, kurumsal ve/veya ulusal araştırma komitesinin etik standartlarına ve 1964 Helsinki bildirgesine ve daha sonraki değişikliklerine veya karşılaştırılabilir etik standartlara uygun olduğunu beyan ederim.
Etik kurul kararı veren kurum	
Etik kurul karar tarihi	
Etik kurul karar sayı no	
<i>Araştırmanız etik kurul izni gerektirmiyorsa, nedenini aşağıdaki seçeneklerden birini tercih ederek belirtiniz.</i>	
☒ Bu çalışmanın yöntemi için etik kurul izni gerekmemektedir.	
☐ Bu çalışmadaki veri toplama süreci 1 Ocak 2020 tarihinden önce gerçekleşmiştir.	
Yazar Katkısına İlişkin Bilgi	
Yazar(lar) beyanı	☒ Bu çalışmadaki bulunan yazarların katkı oranlarının aşağıda belirtilen şekilde olduğunu beyan ederim.
1. Yazar katkı oranı	% 100